

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อำเภอศรีราชาเป็นอำเภอหนึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ทางชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ลาดเนินมีภูเขาเล็กๆกระจายอยู่ทั่วไป จึงเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก ทำไร่ ต่อมาการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมของอำเภอศรีราชา ได้มีการพัฒนาไปพร้อมๆกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในช่วง ปี พ.ศ.2518 ถึงปัจจุบัน พัฒนาการทางด้านอุตสาหกรรมของอำเภอสืบตั้งแต่อุตสาหกรรมกลั่นน้ำมัน สวนอุตสาหกรรมสหพันธ์นิบลศรีราชา โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกได้ก่อให้เกิดการลงทุนโดยภาครัฐบาลในการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก ถนน ทางรถไฟ แหล่งน้ำ การคมนาคมและการสื่อสาร ควบคู่ไปกับการจัดหาที่ดินเพื่อพัฒนาชุมชน และเพื่อให้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดนักลงทุน จากนโยบายดังกล่าวนี้ทำให้พื้นที่แหลมฉบังในพื้นที่ตำบลทุ่งสุขลา ถูกกำหนดเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาในภูมิภาค โดยถูกกำหนดให้เป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศและถูกพัฒนาเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมส่งออก บทบาทของอำเภอศรีราชาจึงโดดเด่นชัดเจน เกิดการขยายตัวของชุมชนและนอกจากนี้ยังมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในภูมิภาคชายฝั่งชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ในรูปแบบของการร่วมมือระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับบริษัทเอกชน ในเขตพื้นที่ตำบลบ่อวิน ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี (บ่อวิน)

บทบาทของอำเภอศรีราชามีลักษณะเด่นชัดคือเป็นเมืองแห่งอุตสาหกรรม ประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และสวนอุตสาหกรรม โดยนับตั้งแต่สวนอุตสาหกรรมสหพันธ์นิบลศรีราชาที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 โดยบริษัทสหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด ในพื้นที่ตำบลหนองขาม มีพื้นที่โครงการ 1,300 ไร่ ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาดำเนินการเต็มพื้นที่ มีการจ้างงานกว่า 18,000 คน

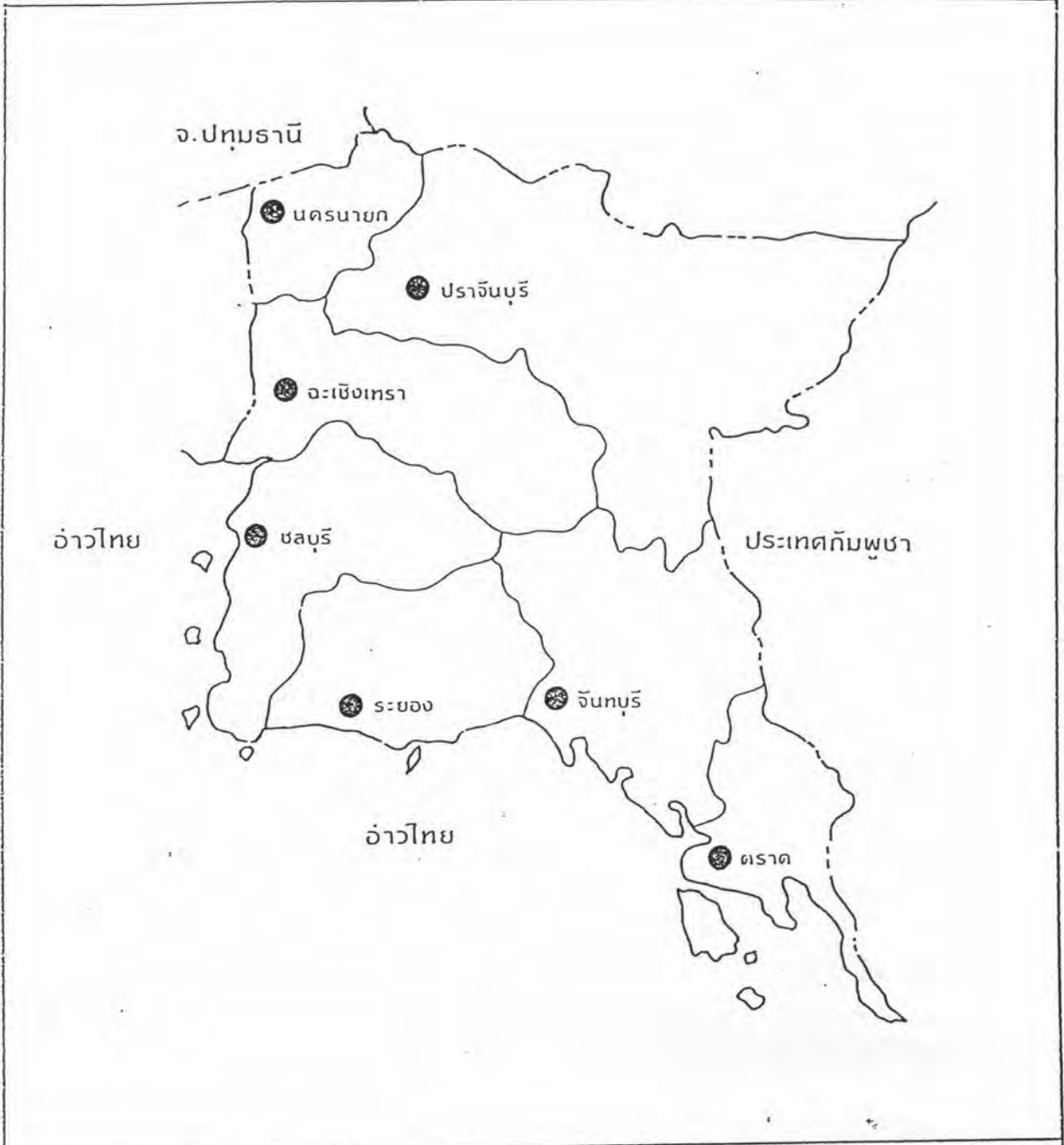
นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง เป็นหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยการจัดตั้งของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่มีปัญหาด้านมลพิษ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งสุขลา บริเวณ

กิโลเมตรที่ 125 ถนนสุขุมวิท มีพื้นที่ทั้งหมด 3,556 ไร่ โครงการพัฒนาในระยะแรกมีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,908 ไร่ เป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออก 450 ไร่ เขตพาณิชย์กรรม 146 ไร่ ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการในเขตอุตสาหกรรมทั่วไปและเขตอุตสาหกรรมส่งออกจำนวน 66 โรงงาน มีการจ้างงานประมาณ 23,000 คน

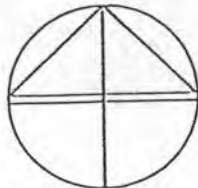

นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) เป็นการร่วมดำเนินการระหว่างการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกับบริษัทเหมราชพัฒนาที่ดิน จำกัด เพื่อสนับสนุนท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบังและท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุดให้บังเกิดผลประโยชน์อย่างสมบูรณ์ จัดตั้งขึ้นในพื้นที่ตำบลบ่อวินริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 มีพื้นที่ระยะที่ 1 ประมาณ 1,500 ไร่ แบ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมทั่วไป 631 ไร่ เขตอุตสาหกรรมส่งออก 516 ไร่ และเขตพาณิชย์กรรม 40 ไร่ ปัจจุบันมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เปิดดำเนินการ 13 โรงงาน การจ้างงานประมาณ 1,600 คน การที่ในเขตอำเภอศรีราชามีการจ้างงานเกิดขึ้นในปัจจุบันกว่า 45,000 คน เนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม และในอนาคตหากการดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังและนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) มีการดำเนินการอย่างสมบูรณ์แล้วพัฒนาการของชุมชนเมืองในอำเภอศรีราชาที่เกิดจากพัฒนาการอุตสาหกรรม กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นมารองรับความเจริญเติบโตของเมือง เช่น การให้บริการด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการ แก่ประชากรและกิจกรรมในพื้นที่ ปัญหาจากการใช้ที่ดิน ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นล้วนเป็นปัญหาที่น่าสนใจศึกษาเพื่อให้เกิดแนวความคิดในการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองในอำเภอศรีราชา อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต

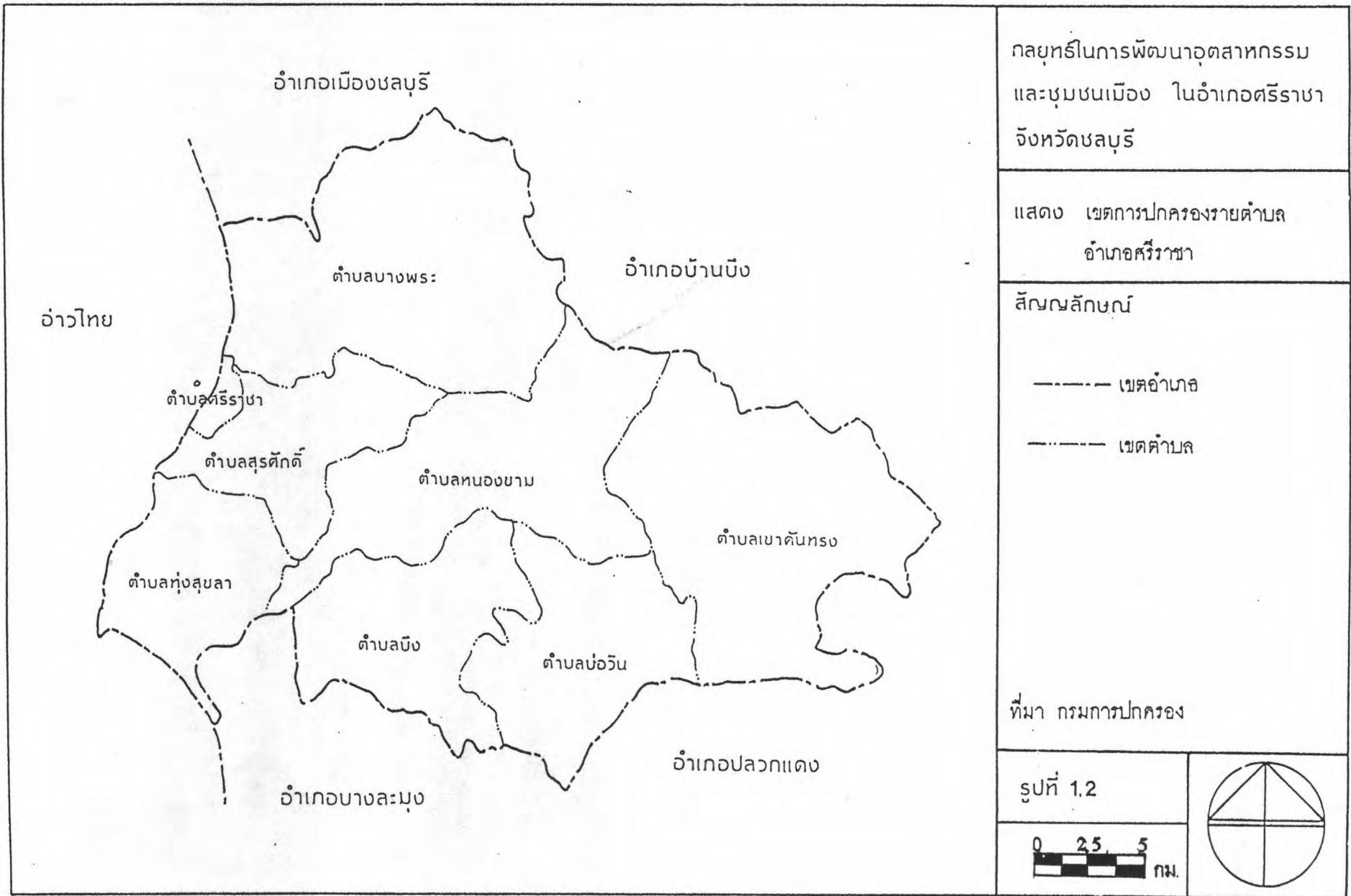
1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 ศึกษาพัฒนาการของอุตสาหกรรมและชุมชนในพื้นที่อำเภอศรีราชา
- 1.2.2 ศึกษาปัญหาด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ปัญหาการใช้ที่ดิน และปัญหาสิ่งแวดล้อม ในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
- 1.2.3 เสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดินและเสนอกิจกรรมในการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองในพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

กลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แสดง ที่ตั้งจังหวัดชลบุรี	รูปที่ 1.1
สัญลักษณ์ ● ที่ตั้งจังหวัด	
ที่มา กรมการปกครอง	

กลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรม
และชุมชนเมือง ในอำเภอศรีราชา
จังหวัดชลบุรี

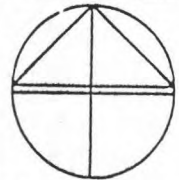
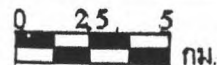
แสดง เขตการปกครองรายตำบล
อำเภอศรีราชา

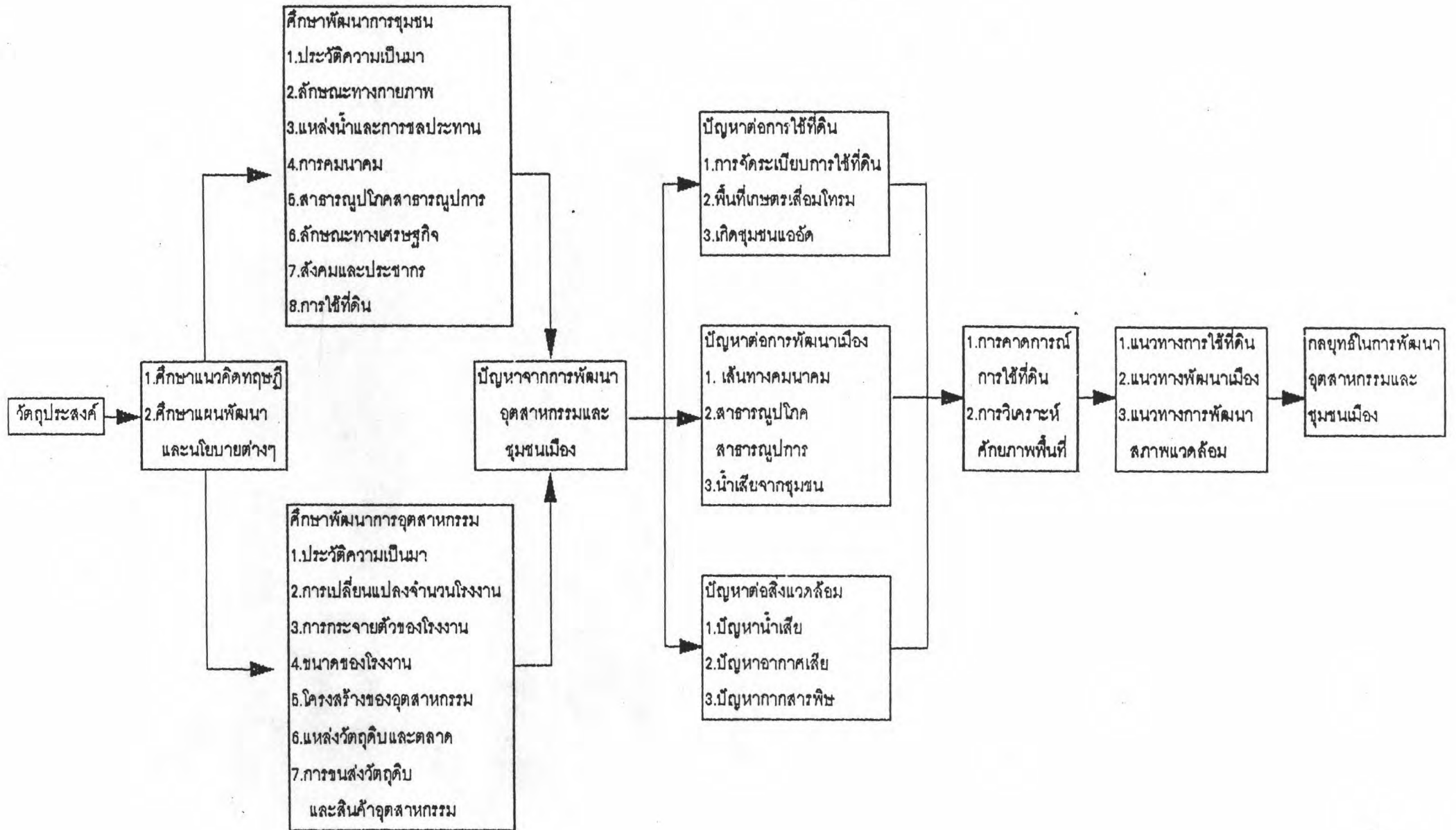
สัญลักษณ์

- เขตอำเภอ
- เขตตำบล

ที่มา กรมการปกครอง

รูปที่ 1.2

แผนภูมิที่ 1.1 แสดงขั้นตอนการศึกษา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 พื้นที่อำเภอศรีราชา 643.61 ตารางกิโลเมตร อาณาเขตติดต่อก็คือ

ทิศเหนือ พื้นที่ต่อเนื่องกับเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ทิศใต้ พื้นที่ต่อเนื่องกับเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันออก พื้นที่ต่อเนื่องกับเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันตก พื้นที่ต่อเนื่องกับอ่าวไทย

1.3.2 เนื้อหา ศึกษาพัฒนาการของอุตสาหกรรมและชุมชน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การใช้ที่ดินและปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่เมือง

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

1.4.1 ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมและชุมชน

1.4.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาฯและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้อง

1.4.3 ศึกษาพัฒนาการของชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน ลักษณะทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร สาธารณูปโภคสาธารณูปการ และการใช้ที่ดิน ในเขตพื้นที่ศึกษา

1.4.4 ศึกษาพัฒนาการของอุตสาหกรรม โดยศึกษาประวัติความเป็นมาในการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ศึกษา ปัจจัยในการเลือกที่ตั้งของอุตสาหกรรม การรวมกลุ่มของอุตสาหกรรม ในเขตพื้นที่ศึกษา การขนส่งวัตถุดิบและการกระจายผลผลิต

1.4.5 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1.4.4.1 การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและความหนาแน่น แนวโน้ม การรวมตัวและการตั้งถิ่นฐาน การใช้ที่ดินอันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชน

1.4.4.2 ปัญหาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน การพัฒนาเมืองและสภาพแวดล้อม

1.4.6 วิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่รองรับการขยายตัวของพื้นที่ชุมชน พื้นที่อุตสาหกรรม และพื้นที่เกษตรกรรม

1.4.7 สรุปผลการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดิน เสนอกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองในอำเภอศรีราชา

1.5 แหล่งข้อมูล

1.5.1 แหล่งข้อมูลจากหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น

- กรมแรงงาน กรมการปกครอง สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี
- สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี
- ที่ว่าการอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ฯลฯ

1.5.2 ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม การสอบถาม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ปัญหาการใช้ที่ดิน และปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการใช้ที่ดินและกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง ในเขตอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี